

खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल
घटकांसाठी (ईडब्ल्यूएस) वर्गाकरिता
आरक्षणाच्या तरतुदीनुसार सरळसेवा
भरतीसाठी सुधारित बिंदुनामावली विहित
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक :बीसीसी २०१९/प्र.क्र. ११८ ए/२०१९/१६-ब
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
दिनांक : १८ फेब्रुवारी, २०१९.

वाचा:-

१. सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२, दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८. महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८.
२. महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचीत जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००९.
३. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी १०१७/प्र.क्र. २/१७/१६-ब, दि. २९.३.१९१७.
४. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी २०१८/प्र.क्र. ५८१ ए/२०१८/१६-ब, दि. ५.१२.२०१८ व शासन शुद्धीपत्रक दि. १९.१२.२०१८.
५. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र. ३१/१६-अ, दि. १२.०२.२०१९.
६. शासन निर्णय क्रमांक बीसीसी २०१९/प्र.क्र. ११८ ए/२०१९/१६-ब, दि. १६ फेब्रुवारी, २०१९.

शासन शुद्धीपत्रक :-

- खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी (ईडब्ल्यूएस) वर्गाकरिता आरक्षणाच्या तरतुदीनुसार सरळसेवा भरतीसाठी सुधारित बिंदुनामावली विहित करणेबाबतचे संदर्भाधिन क्र. ६ येथील दि. १६.२.२०१९ शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत. सदर शासन निर्णयासोबतच्या जोडपत्र परिशिष्ट ब मध्ये सुधारणा करण्यात येत असून भरती प्रक्रिया राबविताना सुधारित परिशिष्ट ब मध्ये नमूद सूचनांचे पालन करण्यात यावे.
२. सदर शासन शुद्धीपत्रकाचे राज्यातील सर्व शासकीय, निमशासकीय कार्यालये, सेवामंडळे, महानगरपालिका, नगरपालिका, शैक्षणिक संस्था, स्थानिक स्वराज्य संस्था, जिल्हा परिषदा, महामंडळे, शासकीय अनुदान प्राप्त संस्था, विद्यापीठे, सहकारी संस्था, शासकीय उपक्रम व शासनाच्या अधिपत्त्याखालील किंवा शासनाने अनुदान दिलेली मंडळे इत्यादींनी पालन करावे.

- ३ हे शासन शुद्धीपत्रक दिनांक १ फेब्रुवारी, २०१९ पासून अंमलात येईल.
- ४ सदरहू शासन शुद्धीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०१९०२१८१९०४०२४६०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(शिवाजी दौँड)
सचिव (साविस), महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद
- ५) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा
- ६) सर्व विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य व संसद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
- ८) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- ९) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा)
- १०) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानपरिषद)
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १२) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १३) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १४) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई,
- १५) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
- १६) प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
- १७) प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद,
- १८) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
- १९) सचिव, राज्य निवडणूक आयोग,
- २०) सचिव, राज्य माहिती आयोग,
- २१) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
- २२) राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,

- २३) सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
- २४) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
- २५) संचालक, समाजकल्याण, पुणे,
- २६) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक,
- २७) संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे,
- २८) संचालक, सेवायोजन, मुंबई,
- २९) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर,
- ३०) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर,
- ३१) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- ३२) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ३३) सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
- ३४) सर्व मंत्रालयीन विभाग, त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख यांना सदर शासन निर्णयाची प्रत, त्यांच्या स्तरावरुन स्वतंत्रपणे पाठवून कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.
- ३५) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन मुंबई
- ३६) सर्व मान्यता प्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
- ३७) निवड नस्ती, कार्यासन १६-ब.

*****

परिशिष्ट - अ
सरळसेवा १०० बिंदुनामावली

बिंदु क्र.	प्रवर्ग	बिंदु क्र	प्रवर्ग	बिंदु क्र	प्रवर्ग
१	अनुसूचित जाती	३५	इतर मागास वर्ग	६९	इतर मागास वर्ग
२	अनुसूचित जमाती	३६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	७०	खुला
३	विमुक्त जाती (अ)	३७	अनुसूचित जाती	७१	अनुसूचित जमाती
४	भटक्या जमाती (ब)	३८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	७२	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
५	इतर मागास वर्ग	३९	इतर मागास वर्ग	७३	अनुसूचित जाती
६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	४०	खुला	७४	खुला
७	भटक्या जमाती (क)	४१	विमुक्त जाती (अ)	७५	इतर मागास वर्ग
८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	४२	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	७६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक
९	इतर मागास वर्ग	४३	अनुसूचित जाती	७७	भटक्या जमाती (ङ)
१०	खुला	४४	खुला	७८	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
११	भटक्या जमाती (ङ)	४५	इतर मागास वर्ग	७९	इतर मागास वर्ग
१२	अनुसूचित जाती	४६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	८०	खुला
१३	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	४७	भटक्या जमाती (ब)	८१	अनुसूचित जाती
१४	खुला	४८	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	८२	खुला
१५	विशेष मागास प्रवर्ग	४९	इतर मागास वर्ग	८३	विमुक्त जाती (अ)
१६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	५०	खुला	८४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
१७	इतर मागास वर्ग	५१	अनुसूचित जाती	८५	इतर मागास वर्ग
१८	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	५२	खुला	८६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक
१९	इतर मागास वर्ग	५३	अनुसूचित जमाती	८७	विशेष मागास प्रवर्ग
२०	खुला	५४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	८८	खुला
२१	अनुसूचित जाती	५५	इतर मागास वर्ग	८९	इतर मागास वर्ग
२२	खुला	५६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	९०	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
२३	अनुसूचित जमाती	५७	भटक्या जमाती (क)	९१	अनुसूचित जाती
२४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	५८	खुला	९२	खुला
२५	इतर मागास वर्ग	५९	इतर मागास वर्ग	९३	अनुसूचित जमाती
२६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	६०	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	९४	खुला
२७	अनुसूचित जाती	६१	अनुसूचित जाती	९५	इतर मागास वर्ग
२८	खुला	६२	खुला	९६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
२९	इतर मागास वर्ग	६३	अनुसूचित जमाती	९७	अनुसूचित जाती
३०	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	६४	खुला	९८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक
३१	भटक्या जमाती (क)	६५	इतर मागास वर्ग	९९	भटक्या जमाती (ब)/(क)
३२	खुला	६६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	१००	खुला
३३	अनुसूचित जमाती	६७	अनुसूचित जाती		
३४	खुला	६८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक		

प्रवर्गनिहाय आरक्षित बिंदु

अक्र	प्रवर्ग	आरक्षणाची टक्केवारी	बिंदु क्रमांक
१	अनुसूचित जाती	१३ %	१, १२, २१, २७, ३७, ४३, ५१, ६१, ६७, ७३, ८१, ९१, ९७
२	अनुसूचित जमाती	७ %	२, २३, ३३, ५३, ६३, ७१, ९३
३	विमुक्त जाती (अ)	३%	३, ४१, ८३,
४	भटक्या जमाती (ब)	२.५%	४, ४७
५	भटक्या जमाती (क)	३.५%	७, ३१, ५७, ९९(ब/क)
६	भटक्या जमाती (ल)	२%	११, ७७
७	विशेष मागास प्रवर्ग	२%	१५, ८७
८	इतर मागास प्रवर्ग	१९%	५, ९, १७, १९, २५, २९, ३५, ३९, ४५, ४९, ५५, ५९, ६५, ६९, ७५, ७९, ८५, ८९, ९५
९	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	१६%	६, १३, १८, २४, ३०, ३६, ४२, ४८, ५४, ६०, ६६, ७२, ७८, ८४, ९०, ९६
१०	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	१०%	८, १६, २६, ३८, ४६, ५६, ६८, ७६, ८६, ९८
११	खुला	२२%	१०, १४, २०, २२, २८, ३२, ३४, ४०, ४४, ५०, ५२, ५८, ६२, ६४, ७०, ७४, ८०, ८२, ८८, ९२, ९४, १००

परिशिष्ट - ब

बिंदुनामावलीचा वापर करण्यासंबंधीच्या सूचना.

१. सरळसेवा भरतीच्या पदांसंदर्भात राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी ,(ईडब्ल्यूएस) विहीत केलेल्या १० टक्के आरक्षणाच्या तरतुदीस अनुसरून सुधारित बिंदुनामावली तयार करताना शासन निर्णय दि. १६.२.२०१९ सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-अ नुसार विहित केलेली १०० बिंदुनामावली वापरण्यात यावी.

उदा. एखाद्या संवर्गात सरळसेवेच्या कोट्यातील मंजूर पदसंख्या १५० आहे. दि. १.२, २०१९ पर्यंत या संवर्गात ९७ पदे कार्यरत असून ५३ पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत, असे गृहित धरल्यास त्या संवर्गाचा प्रवर्गनिहाय तपशील खालील प्रमाणे राहील-

अ क्र	तपशील	अ.जा. १३%	अ.ज. ७%	वि.जा.अ ३%	भ.ज.ब २.५%	भ.ज.क ३.५%	भ.ज.ड २%	वि.मा.प्र. २%	इ.मा.व. १९%	एस.इ.बी.सी. १६%	खुला/ अराखीव ३२%	एकूण १००%
१	मंजूर पदे	२०	११	४	४	५	३	३	२८	०	७२	१५०
२	भरलेली पदे	१०	६	२	३	३	२	१	१५	०	५५	१७
३	दि. १.२.२०१९ रोजी भरावयाची पदे	१०	५	२	१	२	१	२	१३		१७	५३
४	दि.०१.१.२०१९ ते दि. ३१.१२.२०१९ या कालावधीतील संभाव्य भरावयाची पदे	५	२	१	०	०	०	१	१०	०	१०	२९
५	एकूण भरावयाची पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	१३	१४	८२

वरिल उदाहरणात एकूण ८२ पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत. त्यावरून आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक , (ईडब्ल्यूएस) वर्गाकरीता १० टक्के आरक्षणानुसार पदे निश्चित करताना खाली दिलेल्या उदाहरणानुसार कार्यवाही करावी.

भरती वर्ष-१

(दि. १.१.२०१९ ते दि. ३१.१२.२०१९)

पहिल्या भरती वर्षात ईडब्ल्यूएस करिता ८ पदे उपलब्ध होतील

पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाची पदे	ईडब्ल्यूएस करिता पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्केनुसार येणारी पदे	भरती प्रक्रियेअंती ईडब्ल्यूएस घटकाची प्रत्यक्ष भरलेली व कार्यरत पदे
८२	८.२ पुर्णाकात ८ पदे	८

भरती वर्ष-१

(दि.१.१.२०१९ ते दि.३१.१२.२०१९)

अ क्र	तपशील	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.अ	भ.ज.ब	भ.ज.क	भ.ज.ड	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	एसईबीसी	ईडब्ल्यूएस १०%	अराखीव	एकूण १००%
१	एकूण भरावयाची पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	१३	८	६	८२

भरती वर्ष-२

(दि.१.०१.२०२० ते दि.३१.१२.२०२०)

दुस-या भरती वर्षात भरण्यासाठी ४५ पदे उपलब्ध असल्यास ईडब्ल्यूएस करिता आरक्षणाची गणना खालीलप्रमाणे करावी-

पहिल्या भरती वर्षातील एकूण भरती केलेली पदे + दुस-या भरती वर्षातील भरावयाची पदे	ईडब्ल्यूएस करिता पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्केनुसार येणारी पदे	दुस-या भरती वर्षात ईडब्ल्यूएस साठी उपलब्ध पदे	भरती प्रक्रियेअंती ईडब्ल्यूएस करिता प्रत्यक्ष भरलेली व कार्यरत पदे
१	२	३	४
८२+४५=१२७	१२७ रिक्त पदांच्या १० टक्के= १२.७ पुर्णाकात १३ पदे	स्तंभ २ प्रमाणे उपलब्ध पदे - पहिल्या भरती वर्षात भरलेली व कार्यरत ईडब्ल्यूएस ची पदे १३-८=५	५

दुस-या भरती वर्षात ईडब्ल्यूएस करिता ५ पदे उपलब्ध होतील

अ क्र	तपशील	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.अ	भ.ज.ब	भ.ज.क	भ.ज.ड	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	एसईबीसी	ईडब्ल्यूए स १०%	अराखीव	एकूण १००%
१	पहिल्या भरती वर्षात भरलेली पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	१३	८	६	८२
२	दुस-या भरती वर्षात भरावयाची पदे	१०	५	१	०	१	०	२	११	७	५	३	४५
३	एकूण	२५	१२	४	१	३	१	५	३४	२०	१३	९	९२७

वरिलप्रमाणे आरक्षण गणनेची कार्यवाही जोपर्यंत ईडब्ल्यूएस आरक्षणानुसार मंजूर पदसंख्येच्या सरळसेवेच्या कोट्याच्या १० टक्के पुर्ण आरक्षित पदे उपलब्ध होत नाहीत, तोपर्यंत चालू ठेवावी. ईडब्ल्यूएससाठी १० टक्के आरक्षणानुसार पुर्ण आरक्षित पदे उपलब्ध झाल्यानंतर मात्र प्रत्येक प्रवर्गनिहाय अनुज्ञेय टक्केवारीनुसार त्या-त्या प्रवर्गाची पदे भरण्यात यावीत.

- १) वरिलप्रमाणे आरक्षणाची गणना करतेवेळेस उर्वरित मागास प्रवर्गाच्या (अजा,अज,विजा-भज,विमाप्र,इमाव व एसईबीसी) आरक्षणास बाधा न आणता करावी.
- २) पद भरती केलेल्या ईडब्ल्यूएस उमेदवारांची बिंदुनामावलीत बिंदु क्रमांक ८ पासून नोंद प्रारंभ करून यानुसार त्यापुढे सदर वर्गासाठीच्या बिंदुंवर नोंद करावी.
- ३) सुधारित बिंदुनामावली तयार करताना सध्या संवर्गातील मंजूर पदसंख्येच्या सरळसेवा कोट्यातील पदसंख्या लक्षात घेऊन आरक्षण बिंदु निश्चित करण्यात यावेत. भविष्यात संवर्ग संख्येत वाढ झाल्यास, अथवा घट झाल्यास, संबंधित वर्षाची बिंदुनामावली तयार करताना सरळसेवा कोट्यातील पदसंख्येनुसार आरक्षित बिंदुंची संख्या त्या प्रमाणात जास्त अथवा कमी करण्यात यावी.
- ४) सर्व मंत्रालयीन विभाग प्रमुखांनी, त्यांच्या अधिनस्त सर्व आस्थापनांना वरील विविध संवर्गाच्या बाबतीत यानुसार योग्य ती कार्यवाही तातडीने करण्याच्या सुचना द्याव्यात. प्रत्येक संवर्गबाबत वरील मार्गदर्शक सूचनांनुसार केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घ्यावा व योग्य त्या प्रकारे कार्यवाही करण्यात आलेली आहे याची खातरजमा करण्यात यावी.
- ५) सध्या आरक्षणासंदर्भात अस्तित्वात असलेले विविध शासन आदेश वरीलप्रमाणे सुधारण्यात आले असल्याचे गृहित धरण्यात यावे.

*****
